

Mange danske børn mangler hjælp i deres sorg, hvis en forælder dør eller bliver indlagt med alvorlig sygdom.

Foto: Adobe Stock

Børns sorg er de voksnes ansvar

SORG: Når forældre dør eller bliver indlagt med alvorlig sygdom, mangler der alt for ofte hjælp til børnene.

Af *Helen Bernt Andersen*, formand, *Kræftens Bekæmpelse*, og *Preben Engelbrekt*, direktør, *Det Nationale Sorgcenter*

Det første, der farer gennem hovedet på forældre, der får den besked, at de har kræft eller en anden livstruende sygdom, er ofte: Hvad med mine børn? Hvad skal jeg sige til dem? Det oplever vi gang på gang, når vi taler med forældre, der bliver ramt af alvorlig sygdom. Børnene er det første, de tænker på.

Det livsvilkår, at man måske skal dø fra sine børn, er et af de værste scenarier, man som mor eller far kan stå i. Vores opgave som forældre er at give vores børn en tryk barndom, indtil de er store nok at klare sig uden os. Og vi lover dem, at vi altid vil være der for dem, uanset hvad. Så hvordan fortæller vi dem, at vi ikke kan holde det løfte?

Hver dag mister fem børn i Danmark deres far eller mor. Op mod 35.000 børn oplever hvert år, at deres mor eller far bliver indlagt med alvorlig sygdom. Det river tæppet væk under familien, og det siger nærmest sig selv, at mange børn vil have brug for en eller anden form for hjælp eller støtte til at navigere i bekymringerne og tackle den krise, de er havnet i.

Men selv om det virker indlysende, er der sjældent hjælp at hente. Heller ikke der, hvor man som patient er mest i vildrede: På hospitalet, når man får en alvorlig og måske livstruende diagnose. Kun hver anden patient er blevet spurgt, om han eller hun har børn. Og endnu færre får rådgivning i, hvordan de kan tale med deres børn om sygdommen eller hvilken hjælp, der er at hente i kommunen.

SF har stillet et beslutningsforslag om lovsikret hjælp til børn, der er pårørende. Lovgivningen skal sikre en afklaring af, om en patient har hjemmeboende børn, om børnene har brug for støtte og sørge for, at de får den nødvendige hjælp - både i sygehusystemet og i kommunerne. Beslutningsforslaget blev behandlet i Folketinget den 13. januar. Lykkeligtvis var der blandt alle partier forståelse og vilje til, at forholdene for børn som pårørende bliver sikret. Vi håber, at den vilje inden længe vil udmønte sig i konkret lovgivning.

Hjælpen er tilfældig

Som det er nu, er det oftest enkelte ildsjæle, som gør den afgørende forskel. En sygeplejerske på afdelingen eller hospice, der drager omsorg for børnene. En lærer i skolen, der ser barnets sorg og bekymring. Frivillige, der samler børnene i en lokal sorggruppe. Fantastiske mennesker, som skal have stor tak for deres indsats. Men hjælpen er for tilfældig, og mange får den ikke.

Det er selvfølgelig ikke af ond vilje, at støtten ofte mangler. Alle ønsker børnene det bedste. For 10 år siden formulerede Sundhedssty-

relsen en række anbefalinger til sundhedspersonalets møde med pårørende til alvorligt syge - herunder børn og unge. Men de ellers gode anbefalinger bliver ikke fulgt. En undersøgelse fra Det Nationale Sorgcenter viser, at tre ud af fire hospitalsledere end ikke kender anbefalingerne.

Konsekvenserne er til at få øje på. Børn og unge, der mister eller lever med sygdom hos en forælder, har øget risiko for at mistrives - også langt ind i voksenlivet. Forældrenes støtte er altafgørende, men mange forældre savner konkret viden om, hvordan de bedst taler med deres barn. Nogle har overskuddet til selv at søge hjælp, men andre steder bliver de svære emner tiet ihjel, og børnene bliver overladt til egne fantasier og bekymringer.

Et eksempel på dette en ung mand, der som 17-årig mistede sin mor. Han fortalte, at han ville ønske, nogen havde sagt til de voksne, at når han sagde, han var o.k., så passede det ikke. Men de voksne havde ikke lært at se bag om hans facade - ingen havde fortalt dem, at børn fortier deres tanker og følelser for ikke at gøre de voksne kede af det.

Hjælp i nabolande

I den nyeste finanslov er der afsat 15 mio. kr. over tre år til at hjælpe børn som pårørende. Det er glædeligt, men der skal mere til. Projekter, kurser og puljer hjælper ikke på den lange bane. Det, der vil gøre en forskel, er lovgivning.

Vores nabolande Sverige, Norge og Finland har længe haft en lov, der forpligter sundhedspersonale til at

» Vores nabolande Sverige, Norge og Finland har længe haft en lov, der forpligter sundhedspersonale til at opspore, om der er børn i familien og følge op på deres behov.

opspore, om der er børn i familien og følge op på deres behov. Det skal vi også have i Danmark, for erfaringerne viser tydeligt, at anbefalinger og gode intentioner ikke rækker. Børn og unge, der er pårørende, skal have ret til hjælp - den skal ikke være noget, der måske kommer, hvis man er heldig.

Samtidig er det vigtigt, at vi ikke glemmer, at i et pårørendeperspektiv er man stadig et barn og udsat, selv om man har passeret de 18 år. Dette tager Sundhedsstyrelsen i øvrigt også i dag højde for i sine anbefalinger.

Nogle mener, at service-lovens regler om underretningspligt løser problemet. Men underretningspligten er ikke systematisk. Det er enkelte fagpersoners skøn, om der er grundlag for en underretning. Og underretningspligten kommer i praksis først i spil, når der er tegn på mistro hos et barn, og kan derfor ikke bruges forebyggende.

Der er brug for ny lovgivning, så børn som pårørende får den støtte, de har brug for. Det er vores ansvar, og det skal vi tage på os. For børns sorg er de voksnes ansvar.

Fordomme om privatskoler trives

Privatskoler

Af *Nanna Kofoed Øhrgaard*, skoleleder, *Sorø Privatskole*

Jeg vil dele en undren over de fordomme om privatskoler, som jeg fra tid til anden møder. Det undrer mig, hvor let vi bliver sat i bås, og hvordan fordommene om forholdene på en skole som Sorø Privatskole trives i bedste velgående. Især hos mennesker, der aldrig har sat deres ben på en skole som vores.

Når diskussionen falder på privatskoler, oplever jeg heldigvis, at de fleste er positive over for det tilbud og det alternativ, som privatskolerne i dag udgør til folkeskolen. Men der er også nogle, der over for mig giver udtryk for, at »en privatskole jo blot tilbyder undervisning af rige forældres forkælede unger, at vi passer os selv i vores eksklusive verden, og at vi ikke interesserer os for samfundet omkring os«.

Hold nu op, hvor er det forkert! En privatskole afspejler præcis som en folkeskole det samfund, den er en del af. Vi har forældre fra alle dele af samfundet, som har valgt at betale for, at deres børn skal gå i en privatskole. Mange forældre hos os prioriterer denne udgift, som kan betyde, at der er andre ting, familien er nødt til at skære ned på i dagligdagen.

Vores elever er ligesom alle andre børn. De er søde, glade, begejstrede, men vi oplever naturligvis også, at nogle har udfordringer, og her gør vi, hvad vi kan, for at hjælpe dem med at få en indholdsrig og tryk skoletid. Det gør vi for alle vores elever lige så længe, at vi er det rigtige skoletilbud.

Hånden på hjertet, så er vi da privilegerede, at vi som oftest er et tilvalg - en prioritering, og med sådan en prioritering kommer også engagement og samarbejdsvillighed fra forældre og elever. Det giver uomtvistligt et godt fundament for at drive en fantastisk skole. Det giver også et overskud, et overskud til at tænke på andre end os selv.

Syv løfter til samfundet

Vi interesserer os i den grad for verden omkring os. Det

er grunden til at, at Sorø Privatskole har forpligtet sig til at leve op til syv løfter til samfundet. Det sker sammen med andre privatskoler i regi af Danmarks Private Skoler, og det betyder, at vi i dagligdagen arbejder med områder, der gavner samfundet som helhed.

Vores syv løfter til samfundet er:

1. Skolen og omverdenen: Vi gennemfører aktiviteter og indsatser, hvor vi gør en positiv forskel for omverdenen; det store fællesskab, vi er en del af. Vi viser fx socialt ansvar i forhold til flexjobbere og folk, der skal i jobpraktik.

2. Skolens rummelighed og resultater: Vi har gang i indsatser, der understøtter ansvarligt optag og positiv udvikling af alle elever, uanset deres faglige, fysiske eller psykiske udgangspunkt. Vores musikskole er her et glimrende eksempel.

3. Skolen til fremtiden: Vi har konkrete aktiviteter, der gør, at vores skole udvikler sig og giver eleverne kompetencer til det liv og arbejdsliv, de vil opleve i en nærtstående fremtid. Her kan nævnes elevernes arbejde med projektopgaver, der typisk inddrager udfordringer for lokalsamfundet i opgaveformuleringerne.

4. Skolens mangfoldighed: Vi understøtter optag og udvikling af alle børn og unge, uanset social baggrund. Vi har fx udvekslingsstuderende på 9. årgang, der følger undervisningen og bor hos elevernes familier i et halvt års tid.

5. Skolen som forebyggende instans: Vi gør en indsats for at forebygge problemer med store konsekvenser for individ og samfundet. Her kan nævnes, at vi har trivsel på skoleskemaet, og at vi har et tæt samarbejde med Sorø Kommunes SSP-konsulenter.

6. Fokus på rettigheder og konventioner: Vi gennemfører aktiviteter, der understøtter de grundlæggende rettigheder for alle. Hos os giver det sig udtryk i, at vi hvert år arbejder med menneskerettigheder på Børnerettighedsdagen, ligesom FN's 17 verdensmål indgår i undervisningen.

7. Eleverens videre vej i uddannelsessystemet: Vi understøtter elevernes kvalificerede uddannelsesvalg og fremmer, at de går videre i uddannelse. Det foregår fx gennem brobygning og praktikforløb i virksomhederne og institutionerne omkring os.